

УДК 681.518.54

**Кривенко М. М., магістр, спеціальність 071 облік та оподаткування,
Науковий керівник: Бессонова Світлана Іванівна, к.е.н., професор, професор
кафедри обліку та аудиту**
(Державний вищий навчальний заклад «Приазовський державний технічний
університет» м. Дніпро, Україна)

ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

Інновації – це новостворені або вдосконалені конкурентоспроможні технології, продукція або послуги, а також організаційно-технічні рішення виробничого, адміністративного, комерційного або іншого характеру, що істотно поліпшують структуру та якість виробництва або соціальної сфери. В результаті здійснення науково-дослідних або дослідно-конструкторських робіт одержують інноваційний продукт, а запровадження його у господарську практику визнається за інновації (нововведення). Процес застосування вперше у виробництві нових наукових здобутків, тобто інновацій, започатковує інноваційну діяльність.

Інноваційна діяльність підприємства являє собою комплексний процес створення, використання і розповсюдження нововведень з метою отримання конкурентних переваг та збільшення прибутковості свого виробництва. В ринковій економіці інноваційна діяльність підприємства є найсуттєвішим чинником, який дає змогу підприємству посідати стійкі ринкові позиції і отримувати перевагу над конкурентами в тій галузі, яка є сферою його комерційних інтересів [1, с. 4-6].

Сучасний стан економіки України характеризується не лише поглибленням ринкових відносин, а й розширенням виробництва в умовах обмежених матеріальних ресурсів. Інтеграція України до світового економічного простору з високим рівнем конкуренції мала б обумовити перехід від екстенсивної моделі вітчизняної економіки до інноваційної моделі розвитку господарювання. Однак у сучасних умовах актуальною є проблема нагромадження і ефективної реалізації інноваційного та інтелектуального потенціалів країни [2, с. 12].

В сучасних ринкових умовах господарювання підвищення якості та конкурентоспроможності виробничо-технічної бази підприємств є важливим чинником зростання їх економічної стабільності та подальшого розвитку. Протягом останніх років науково-технічний прогрес протікав переважно на еволюційній основі, тобто шляхом удосконалення діючої технології, часткової модернізації машин та обладнання. Недостатня увага приділялась технічному переозброєнню підприємств. В умовах становлення інноваційної моделі розвитку економіки орієнтація технічного розвитку підприємства на кінцеві результати діяльності є одним з найважливіших завдань управління.

Взявши європейський вектор та проаналізувавши власні можливості й конкурентоспроможність, підприємства України усвідомили, що впровадження та розвиток інноваційної діяльності є одними з головних факторів їх успішного зростання. Інтеграція у виробництво інноваційних розробок не лише приводить до підвищення конкурентоспроможності, але й допомагає вирішити низку економічних, соціальних та екологічних питань [3, с. 31-33].

В Україні спостерігається зниження інноваційної активності підприємств, що свідчить, насамперед, про обмеженість внутрішнього платоспроможного попиту на інновації та відсутність дієвих стимулів до інноваційної діяльності. З урахуванням характеру ліцензій, які купляють вітчизняні підприємства, можна зазначити, що попит

промислових підприємств України на інновації характеризується не лише обмеженими фінансовими можливостями, але й невисокою якістю. Збереження цих тенденцій може призвести до консервації технологічного відставання української промисловості.

Одним з суттєвих факторів, що стримують інноваційну діяльність на підприємстві є тривалий термін окупності нововведень, адже в умовах нестабільності це означає додаткові ризики. Саме внаслідок високого економічного ризику підприємства відмовляються від впровадження нововведень на виробництві, що в свою чергу стримує інноваційний розвиток країни. Основними факторами, що стримують інноваційну діяльність вітчизняних підприємств є: нестача власних коштів; недостатня фінансова допомога держави; великі витрати на нововведення; високий економічний ризик; недосконалість законодавчої бази; відсутність кваліфікованого персоналу; тривалий термін окупності нововведень; відсутність коштів у замовників; нестача інформації про нові технології; відсутність можливостей для кооперації з іншими підприємствами та науковими організаціями; нестача інформації про ринки збуту; відсутність попиту на продукцію; несприйнятливості підприємства до нововведень.

Визначальним для розвитку інноваційного середовища України є стан фінансування інноваційної діяльності, який, на жаль, знаходиться на досить низькому рівні. А оскільки саме фінанси супроводжують інноваційний продукт на всіх стадіях його створення, то стає зрозумілим до чого призводить їх недостатність або повна відсутність. Відповідно до чинного законодавства, а саме: Закону України «Про наукову і науково технічну діяльність», держава має забезпечувати бюджетне фінансування наукової та науково-технічної діяльності (крім видатків на оборону) в розмірі не менше 1,7% ВВП України. Однак фактичні обсяги фінансування наукової і науково-технічної діяльності з державного бюджету з кожним роком зменшуються [4, с. 54-55].

Для вирішення проблем, що стримують збільшення інноваційного потенціалу країни необхідно визначити основні завдання і потенційні можливості щодо здійснення інноваційної діяльності в Україні. Основними завданнями, які Україна повинна перед собою поставити, для побудови інноваційної моделі економічного розвитку є: розвиток конкурентоспроможності великих корпорацій, їх здатності до концентрації і перерозподілу коштів у пріоритетні напрями; на державному рівні підвищити розвиток освіти, науки і технологій; інтеграція у світову інноваційну сферу, світову торгівлю наукоємними товарами та інтелектуальною власністю.

Враховуючи вищезазначене, одним з основних напрямів у процесі переходу України до інноваційного розвитку є покращення інвестиційного клімату в Україні і стимулювання інвестицій у розробку інноваційних продуктів та технологій. Пошук зовнішніх джерел фінансування не лише інноваційної діяльності, а й інших сфер економіки є визначальною рисою сучасного етапу розвитку України. Завдяки залученню інвестицій до виробництва — збільшуються його обсяги, модернізуються засоби, а в межах країни підвищується рівень ринкової конкуренції, розвивається інноваційна інфраструктура.

Отже, сучасний стан інноваційної діяльності в Україні можна оцінити як незадовільний і такий, що не відповідає сучасному рівню інноваційних процесів у промислово розвинутих країнах. Для активізації інноваційної діяльності необхідно упроваджувати нові форми та методи досягнень науки і техніки, за рахунок розширення інноваційного ринку, який в Україні майже відсутній, а ефективність взаємодії його учасників є дуже низькою. В Україні відчутне скорочення реальних обсягів фінансування науково-технічної сфери та відсутність послідовної державної стратегії розвитку, що впливає на здатність країни перейти до інноваційної моделі розвитку.

Держава повинна створити оптимальні умови для розвитку інноваційної та інвестиційної діяльності, її загального соціально-економічного розвитку, формування

стимулюючого законодавства та інституційного середовищ для всіх суб'єктів інноваційного процесу. Держава має стати безпосереднім замовником і організатором досліджень і розробок на найсучасніших напрямках науково-технічного прогресу та сприяти їх упровадженню в усі сфери економічної діяльності [5, с. 104].

На мою думку, збільшення інноваційного та інвестиційного потенціалу призведе до зростання економіки країни загалом, покращить якість виготовленої продукції, модернізує виробництво, збільшить інтелектуальний потенціал.

Перелік посилань

1. Н. М. Суліма, М. Степасюк О. В. Величко. Економіка і фінанси підприємства К.: «Цп «КОМпрІНТ. 2015р. С.256.
2. Ганечко. Проблеми розвитку інновацій в Україні. Проблеми та перспективи розвитку інноваційної діяльності в Україні : матеріали ІХ Міжнар. бізнес-форуму (Київ, 17 берез. 2016 р.) / відп. ред. А.А. Мазаракі. – Київ :Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2016. – 192 с.
3. Павлюк, М.В. Мотиваційні можливості вітчизняного законодавства у сфері інноваційної діяльності [Текст] / М. В. Павлюк, В. В. Стадник // Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. – 2010. – № 1, т. 1. – С. 117-121.
4. Перспективи розвитку економіки України та можливий вплив на нього інноваційних факторів / В.М. Геєць // Наука та наукознавство. — 2016. — № 3. — С. 24-28.
5. Скрипко Т. О. Інноваційний менеджмент Підручник. - К.: Знання, 2011. - 423 с.
6. Закон України «Про наукову і науково технічну діяльність». URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19#Text>